

Bu içerik, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü tarafından öğrencilerin yazılı öncesi çalışmalarını amacıyla hazırlanmıştır. Örnek soru niteliği taşımamaktadır. Hazırlanan sorular, yayımlanan senaryoların tamamındaki öğrenme çıktılarına kapsamaktadır.

1. Muhsin, Mevlit Kandili için bir siyer gazetesi hazırlamak istedi. Bunun için Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu dönemdeki toplumsal durumu anlatan bazı ayet ve hadisleri araştırdı:
 - “Onlardan biri, kız ile müjdelendiği zaman içi öfke ile dolarak yüzü simsiyah kesilir!”
(Nahl suresi 58. ayet)
 - “İnkâra sapsmış olanlar o zaman kalplerini o gurura, Cahiliye Dönemi'ne ait büyüklenme duygusuna kaptırmışlardı...”
(Fetih suresi 26. ayet)
 - “Hiçbir şeyi yaratamayan, kendileri yaratılan şeyleri Allah'a ortak mı koşuyorlar?”
(Araf suresi 191. ayet)
 - “(Ölenin ardından) yas tutarak elleriyle yanaklarını döven, yakalarını yırtan ve cahiliye âdeti olarak bağırıp feryat eden kimse bizden değildir.”
(Buhari, “Cenaiz”, 3)

Buna göre Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu dönemde Mekke'de dinî ve sosyal hayatta görülen dört özelliği yazınız.

2. Hz. Muhammed (sav) doğduğunda Mekke'de merkezî bir yönetim yoktu ve insanlar saygın kişilerce yönetilen kabileler hâlinde yaşardı. Toprak verimsiz olduğu için halk ticaret ve hayvancılıkla geçinir, Kâbe'nin kutsallığı şehre ziyaretçi çekerek ticareti canlı tutardı.

Mekke'deki toplumsal ve ekonomik hayatı etkileyen unsurları belirleyerek birer cümleyle açıklayınız.

3. Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu dönemde Mekke'de dinî, siyasi, sosyal ve ekonomik hayat günümüzden bazı yönleriyle farklıydı.

Aşağıdaki tabloya o dönemin hayatı ile günümüz hayatını karşılaştıran birer örnek yazınız.

	Mekke Dönemi	Günümüz
Dinî Hayat		
Sosyal Hayat		
Siyasi Hayat		
Ekonomik Hayat		

4. Zehra Öğretmen, derste Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yıllarını işlemek amacıyla öğrencilerine konuyla ilgili neler bildiklerini sordu. Öğrenciler; onun küçük yaşta babasını, annesini ve dedesini kaybettiğini, bir süre sütannesinin yanında yaşadığını, daha sonra ise amcası Ebu Talib ve yengesi Fatıma'nın yanında büyüdüğünü ifade ettiler. Ayrıca Hz. Muhammed'in (sav), amcasına yardımcı olmak için çobanlık yaptığını ve ticaret yolculuklarına katıldığını da dile getirdiler.

Bu bilgilerden hareketle Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yıllarında yaşadığı bu olayların onun hayatını ve davranışlarını nasıl etkilediğini açıklayınız.

5. Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yıllarında süt kardeşi Şeyma ile çok özel bir bağı vardı. Şeyma ondan büyük olduğu için ona hep yakın ilgi gösterir, birlikte oyunlar oynayarak kardeşlik sıcaklığını hissettirirdi. Yıllar sonra Şeyma Medine'ye geldiğinde Hz. Peygamber onu hemen tanıdı ve çocukluk günlerini hatırlayarak gözyaşlarını tutamadı. Şeyma'ya isterse yanında kalabileceğini isterse ailesine dönebileceğini söyledi. Şeyma ailesinin yanına dönmek isteyince de ona hediyeler vererek süt kardeşini sevgiyle uğurladı.

Metne göre Hz. Muhammed'in (sav) yakınlarına karşı davranışları hangi ahlaki özelliklerini göstermektedir? Açıklayınız.

6. Hz. Hatice Mekke'de üstün ahlakı, güvenilirliği ve ticaretteki başarısıyla tanınan saygın bir kadındı. Hz. Muhammed (sav) ise daha peygamberlik görevinden önce dürüstlüğü, adaleti ve güvenilir kişiliğiyle toplumda "Muhammedülemin" lakabıyla biliniyordu. Hz. Hatice onun bu tertemiz karakterini dikkate alarak ticaret kervanını yönetmesi için ona iş teklifinde bulunmuştu.

Bu metne göre güvenilir olmanın bir insanın toplumdaki saygınlığı üzerindeki etkisini açıklayınız.

7. Hz. Muhammed (sav), gençlik yıllarında haksızlığa uğrayan insanlara yardım etmek için Hilfülfudul cemiyetine katılmış ve Kâbe hakemliği yaparak kabileler arasındaki bir çatışmayı kabul edilebilir bir şekilde çözmüştür.

Hz. Muhammed'in (sav) bu davranışları onun hangi ahlaki özelliklerini göstermektedir?

8. "Rabbin fil sahiplerine neler etti, görmedin mi? Onların kötü planlarını boşa çıkarmadı mı? Onların üstüne sürü sürü kuşlar gönderdi. O kuşlar, onların üzerlerine pişkin tuğladan yapılmış taşlar atıyordu. Böylece Allah onları yenilip çiğnenmiş ekine çevirdi." (Fil suresi)

Rümeysa Öğretmen, Fil suresinin anlamını tahtaya yazdıktan sonra öğrencilerine hazırladığı etkinlik kartlarını dağıttı. Öğrencilerinden sureyi dikkatlice okuyup ilgili alanları doldurmalarını istedi.

Fil suresini okuyarak aşağıda verilen tabloyu doldurunuz.

Surenin 2 Mesajı	Hayatım İçin 1 Mesaj	Surenin Özeti
1.	1.	1.
2.		

9. Aybüke Öğretmen, öğrencilerinden “Din ve Kültürün İzleri” konulu bir pano hazırlamalarını istedi. Öğrenciler; araştırmalarını üç grupta toplayarak günlük hayatta kullanılan bazı sözleri, dinî kavramların yer aldığı şiir ve deyişleri, ayrıca dinî içerikli ezgi ve ilahileri panoya ekledi. Böylece insanların bazı davranışlarında, sözlü ve yazılı anlatımlarında ve birlikte söyledikleri ezgilerde dinî unsurların yer aldığı görüldü.

Metne göre dinin kültürümüzdeki izlerinin görüldüğü alanları yazınız. Her alan için bir örnek veriniz.

10. Aşağıdaki tabloda dinin, toplumumuzun kültürel öğeleri üzerindeki etkisine örnekler verilmiştir. Bu örneklerin karşısında yer alan “Gelenek, Edebiyat ve Musiki” başlıklarından hangisiyle ilgili olduğunu belirtiniz.

Kültürel Öğelerimiz	Gelenek	Edebiyat	Musiki
a. Kız istenirken büyüklerin “Allah’ın (cc) emri, peygamberin kavliyle” şeklinde söze başlaması			
b. Müslümanları namaza davet etmek için farklı makamlarda ezanlar okunması			
c. Çocuklara, oruca alışmaları ve ramazanı sevmeleri için tekne orucu tutturulması			
ç. Hz. Muhammed’e (sav) duyulan sevgiyi ve onun üstün özelliklerini anlatan naatlar yazılması			
d. Camilerde önemli gün ve gecelerde hep birlikte tekbir ve salavatlar okunması			

11. Dinî inançlar, toplumların yaşam biçimini ve sanatını derinden etkiler. Milletimiz de benimsediği manevi değerleri kültürüne yansıtarak birlik ve beraberliğini güçlendirmiştir. Örneğin bayram ziyaretleri, düğün ve cenazelerdeki yardımlaşma gibi geleneklerimiz; İslam'ın kardeşlik ve dayanışma öğütlerinden beslenir. Benzer şekilde şair ve yazarlarımız eserlerinde Allah (cc) inancını, Hz. Muhammed (sav) sevgisini, ahiret inancını ve güzel ahlak gibi konuları sıkça işlemişlerdir. İnsanların içindeki bu manevi duygular sadece kelimelerle sınırlı kalmamış, bir ney sesinde veya ilahilerin nağmelerinde notalara dökülerek musikimize de yön vermiştir.

Buna göre dinin gelenek, edebiyat ve musiki üzerindeki etkilerini kısaca açıklayınız.

ÖĞRENME ÇIKTISI	SORU NO
DKAB.6.4.1. Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu çevreyi tarihsel bağlamda değerlendirebilme	1
DKAB.6.4.1. Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu çevreyi tarihsel bağlamda değerlendirebilme	2
DKAB.6.4.1. Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu çevreyi tarihsel bağlamda değerlendirebilme	3
DKAB.6.4.2. Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yılları hakkında verilen bilgileri yorumlayabilme	4
DKAB.6.4.2. Hz. Muhammed'in (sav) çocukluk yılları hakkında verilen bilgileri yorumlayabilme	5
DKAB.6.4.3. Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yılları hakkında verilen bilgileri yapılandırabilme	6
DKAB.6.4.3. Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yılları hakkında verilen bilgileri yapılandırabilme	7
DKAB.6.4.4. Fil suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	8
DKAB.6.5.1. Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izlerini özetleyebilme	9
DKAB.6.5.1. Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izlerini özetleyebilme	10
DKAB.6.5.1. Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izlerini özetleyebilme	11

ÇÖZÜMLER

1.

1. Kız çocuklarına karşı olumsuz bir bakış vardı.
2. İnsanlar soy ve güçle övünerek üstünlük taslıyordu.
3. Allah'a (cc) ortak koşan ve putlara tapanlar vardı.
4. Yanlış olan ve hoş görülemeyecek sosyal davranışlar vardı.

2. Siyasi ve ekonomik unsur Mekke'deki hayatı etkilemiştir.

Siyasi unsur : Mekke'de merkezi bir otorite bulunmadığı için yönetim kabilelerin kendi düzenine bırakılmıştı. Bu sistemde kabile liderleri ve saygın kişiler önemli kararlar alıyor, bazen de anlaşmazlıklar yaşanıyor.

Ekonomik unsur: Tarımın yeterli seviyede olmaması halkı başka işlerle uğraşmaya yönlendirmişti; ticaret, hayvancılık ve el işleri günlük yaşamda önemli bir yer tutuyordu. Kâbe'nin kutsal kabul edilmesi ise şehre gelen ziyaretçi sayısını artırarak ticaretin canlı kalmasına katkıda bulunuyordu.

3.

	Mekke Dönemi	Günümüz
Dinî Hayat	<ul style="list-style-type: none"> Putperestlik yaygındı. Kâbe'de putlar bulunuyordu. 	<ul style="list-style-type: none"> Dinî yaşam daha sistemli ve kurumsaldır. Kâbe'de put bulunmaz.
Sosyal Hayat	<ul style="list-style-type: none"> İnsanlar kabile kurallarına göre yaşırdı. Kölelik vardı. 	<ul style="list-style-type: none"> İnsanlar devletin yasalarına göre yaşar. Kölelik kaldırılmıştır.
Siyasi Hayat	<ul style="list-style-type: none"> Yönetim kabile reislerine ve saygın kişilere dayanıyordu. Merkezi otorite yoktu. 	<ul style="list-style-type: none"> Yönetim resmî kurumlar ve yazılı kanunlarla yürütülür. Merkezi otorite vardır.
Ekonomik Hayat	<ul style="list-style-type: none"> Tarım sınırlıydı. Geçim ticaret, hayvancılık ve el sanatlarından sağlanıyordu. 	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomi daha çeşitlidir. Sanayi, ticaret, hizmet sektörü ve teknoloji gelir kaynaklarını oluşturur.

4. Hz. Muhammed'in (sav) küçük yaşta yakınlarını kaybetmesi, onun zorluklara karşı dayanıklı ve sabırlı bir karakter geliştirmesini sağlamıştır. Amcası ve yengesinden gördüğü şefkat ise aile bağlarına ve sevgiye önem vermesine vesile olmuştur. Çobanlık yapması ve ticarete atılması, ona genç yaşta sorumluluk bilinci kazandırmış ve emeğin değerini öğretmiştir. Tüm bu tecrübeler onun gelecekte güvenilir, merhametli ve güçlü bir şahsiyet kazanmasında etkili olmuştur.
5. Hz. Muhammed'in (sav) süt kardeşi Şeyma'ya karşı davranışları onun vefa, merhamet ve cömertlik gibi güzel ahlaki özelliklerini göstermektedir. Yıllar sonra süt kardeşini hemen tanıması ve çocukluk anılarını unutmaması vefalı, Şeyma'yı görünce duygulanıp gözyaşlarını tutamaması merhametli, ailesine dönerken ona hediyeler vermesi ise cömert ve iyiliksever olduğunu gösterir. Bu davranışlar, onun yakınlarına her zaman değer verdiğini ve onları asla unutmadığını göstermektedir.
6. Güvenilir olmak, bir insanın toplumdaki yerini ve saygınlığını belirleyen en önemli unsurlardandır. Güvenilir kişiler toplumda sevilir ve saygı görür. İnsanlar onlara kolayca güvenir ve önemli işler verir. Hz. Muhammed'in (sav) dürüst ve güvenilir olması, Hz. Hatice'nin ona ticaret işini vermesinde etkili olmuştur. Bu durum, güvenilir olmanın hem insanlar arasındaki ilişkileri güçlendirdiğini hem de iş hayatında başarıya katkıda bulunduğuna işaret eder.
7. Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarında yaşadığı olaylar, onun son derece adaletli ve yardımsever olduğunu, haksızlık karşısında sessiz kalmadığını ve insanlar tarafından güvenilen biri olduğunu gösterir.

8.

Surenin 2 Mesajı	Hayatım İçin 1 Mesaj	Surenin Özeti
<ol style="list-style-type: none"> Allah'ın (cc) sonsuz gücü karşısında her türlü kuvvet çaresizdir. Kibirli ve zalim olanların sonu yenilgidir. 	<ol style="list-style-type: none"> Gücüne ve varlığına güvenip kibirlenmek yerine onları iyilik yolunda harcamak gerekir. 	<ol style="list-style-type: none"> Gücüne aldanıp haksızlık yapanların mutlaka kaybedeceği vurgulanır.

9. Metne göre dinin kültürümüzdeki izleri gelenek, edebiyat ve musiki alanlarında görülür.

- **Gelenek** : Günlük davranış ve sözlerde görülür.
Örnek: Hasta ziyaretine gitmek veya “Allah (cc) kavuştursun” demek.
- **Edebiyat** : Dinî kavramların yer aldığı şiir ve metinlerde görülür.
Örnek: Yunus Emre'nin şiirleri.
- **Musiki** : Dinî içerikli ezgi ve ilahilerde görülür.
Örnek: Ezan veya ilahi.

10.

Kültürel Ögelerimiz	Gelenek	Edebiyat	Musiki
a. Kız istenirken büyüklerin “Allah’ın (cc) emri, peygamberin kavliyle” şeklinde söze başlaması	X		
b. Müslümanları namaza davet etmek için farklı makamlarda ezanlar okunması			X
c. Çocuklara, oruca alışmaları ve ramazanı sevmeleri için tekne orucu tutturulması	X		
ç. Hz. Muhammed’e (sav) duyulan sevgiyi ve onun üstün özelliklerini anlatan naatlar yazılması		X	
d. Camilerde önemli gün ve gecelerde hep birlikte tekbir ve salavatlar okunması			X

11. Din, toplumun kaynaşmasını ve dayanışmasını sağlayarak kültürü şekillendirir. Geleneklerdeki sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi uygulamalar; bireyleri ortak değerler etrafında bir araya getirerek toplumsal bütünlüğe katkıda bulunur. Edebiyat ve musiki gibi sanat dallarında işlenen inanç, doğruluk, Allah (cc) ve Hz. Peygamber sevgisi gibi temalar; milletin benzer manevi duygularda buluşmasını kolaylaştırır. Neticede din; gelenek, edebiyat ve musikiyi çeşitli konularla besleyerek toplumsal bağların gelişimine zemin hazırlar.